

આવકવેરા ધારા હેઠળ પુનઃ આકારણી (Re-Assessment) માટે તારીખ ૦૧/૦૪/૨૦૨૧ થી તારીખ ૩૦/૦૬/૨૦૨૧ સુધી બે જુદા જુદા કાયદા અમલી: સરકારની વિસંગતતા

હિરેન આર. વકીલ

એડવોકેટ, અમદાવાદ
Sr. Vice President, AGFTC



આવકવેરા ધારાની જૂની કલમ ૧૪૮ અન્વયે પુનઃ આકારણીની કાર્યવાહી હાથ ધરવાના હેતુસર, આકારણી અધિકારી દ્વારા તેમ માનવાને કારણ હોય કે કરદાતાની આવકની આકારણી છટકી ગઈ છે. તો સુપ્રીમ કોર્ટના માન્ય ચુકાદાને આધીન માર્ગદર્શક સિદ્ધાંતો મુજબ પુનઃ આકારણીની નોટીસ જારી કરી શકે છે. (GKV DRIVESHAFT INDIA LTD VS ITO 259 ITR 19)

સદરહુ જૂની કલમ ૧૪૮ તારીખ ૩૧/૦૩/૨૦૨૧ સુધી અમલમાં હતી. પરંતુ તારીખ ૩૧/૦૩/૨૦૨૧ ના રોજ નોટિફિકેશન નંબર ૨૦/૨૦૨૧ દ્વારા જૂની કલમો ૧૪૮, કલમ ૧૪૯ તથા કલમ ૧૫૧ ને તારીખ ૩૦/૦૪/૨૦૨૧ સુધી લંબાવવામાં આવી. ફરીથી તારીખ ૨૭/૦૪/૨૦૨૧ ના રોજ નોટિફિકેશન નંબર ૩૮/૨૦૨૧ દ્વારા જૂની કલમ ૧૪૮ ને તારીખ ૩૦/૦૬/૨૦૨૧ ના રોજ સુધી લંબાવવામાં આવી.

ફાઈનાન્સ એક્ટ ૨૦૨૧ માં આવકવેરા ધારાની કલમ ૧૪૮ ના બદલે નવી કલમ ૧૪૮એ બદલવામાં આવી. અને જેનો અમલ ૧/૦૪/૨૦૨૧ થી કરવામાં આવ્યો. જેના

માપદંડો બદલી નાખવામાં આવ્યા તથા આ કાયદો પાર્લામેન્ટમાં પાસ પણ થઈ ગયેલ છે. નવી કલમ ૧૪૮એ અન્વયે મુખ્યત્વે નોટીસ ઇસ્યુ કરતા પહેલા સુનાવણી આપવી જરૂરી છે.

જૂની કલમ ૧૪૮ મુજબ આકારણી અધિકારી છ વર્ષ સુધી પુનઃ આકારણીની નોટીસ કાઢી શકતા હતા. જ્યારે નવી કલમ ૧૪૮ એ મુજબ જો કરદાતાની છુપાવેલી આવક ૫૦ લાખ રૂ. સુધીની હોય તો ત્રણ વર્ષ સુધીના કેસો જ રી ઓપન થઈ શકે છે. એટલે કે કરદાતાની છુપાવેલી આવક ૫૦ લાખ રૂ. સુધીની હોય તો આકારણી વર્ષ ૨૦૧૮-૧૯, પહેલાના કેસો હવે પુનઃ આકારણી માટે નોટીસ જારી કરી શકશે નહીં.

આવકવેરા ખાતાએ તારીખ ૦૧/૦૪/૨૦૨૧ થી તારીખ ૩૦/૦૬/૨૦૨૧ સુધીમાં જૂની કલમ ૧૪૮ અન્વયે આકારણી વર્ષ ૨૦૧૪-૧૫ થી આકારણી વર્ષ ૨૦૧૭-૧૮ માટે લાખોની સંખ્યામાં નોટીસ જારી કરેલ છે.

પેચીદો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય છે કે જૂની કલમ ૧૪૮ ના બદલે નવી કલમ ૧૪૮ એ તારીખ ૧/૦૪/૨૦૨૧ થી કાયદાનું સ્વરૂપ ધારણ કરેલ છે. તો જૂનો કાયદો જે પરમાત્મા પાસે પહોંચી

ગયેલ છે. તો ઈન્કમ ટેક્સ ડીપાર્ટમેન્ટ તેનો અમલ કઈ રીતે કરી શકે ?

ઓલ ગુજરાત ફેડરેશન ઓફ ટેક્સ કન્સલ્ટન્ટના સીનીઅર વાઈસ પ્રેસિડેન્ટ શ્રી હિરેનભાઈ વકીલના મંતવ્ય પ્રમાણે એક જ વિષય વસ્તુ પુનઃઆકારણી માટે એકસાથે બે કાયદા અમલમાં હોઈ શકે? આનો જવાબ ના માં હોય અને કોઈપણ એક સમયે એક જ વિષય વસ્તુ ઉપર એક જ કાયદો અમલમાં રહી શકે તો પાર્લામેન્ટ - સંસદે આપેલ કાયદાના સ્વરૂપને જ અમલમાં મૂકી શકાય. અને વહીવટી ઓથોરિટી દ્વારા આપવામાં આવેલ Extension ને માન્ય રાખી શકાય નહીં. ભારતના બંધારણના આર્ટિકલ ૨૬૫ મુજબ કાયદાની ઓથોરિટી સિવાય કોઈપણ પ્રકારનો ટેક્સ લાગુ પડી શકાય નહીં. કે collect કરી શકાય નહીં અને કાયદાની ઓથોરિટી એટલે કે સંસદ અને સંસદ ટેક્સ લાદવાની પ્રક્રિયાને વહીવટી ઓથોરિટીને ટ્રાન્સફર કરી શકે નહિ.

જો એવું માની લેવામાં આવે કે જૂની કલમ ૧૪૮ અને નવી કલમ ૧૪૮ એ બંને અમલમાં છે તો પણ નોટિફિકેશન દ્વારા કલમ ૧૪૮, ૧૪૯ અને કલમ ૧૫૧ ને લંબાવવામાં આવેલ છે. પરંતુ કલમ ૧૪૭ ને લંબાવવામાં આવેલ નથી. કલમ ૧૪૭ એ ચાર્જિંગ સેક્શન છે. જે આકારણી અધિકારીને છટકી ગયેલ આવકની આકારણી કે પુનઃ આકારણી કરવાની સત્તા આપે છે. કલમ ૧૪૭ ને નહીં લંબાવતા, આકારણી અધિકારીને જૂની કલમ ૧૪૮, ૧૪૯ અને ૧૫૧ જે

પ્રોસિજરલ કલમો છે તેની કોઈ સત્તા મળતી નથી.

આમ જૂની કલમ ૧૪૮ મુજબ તારીખ ૦૧/૦૪/૨૦૨૧ થી ૩૦/૦૬/૨૦૨૧ સુધી ઘણી બધી કંપનીઓ તથા વ્યક્તિગત કરદાતાઓને નોટીસો મળેલ છે. તેઓએ હાઈકોર્ટમાં રીટ પીટીશન દાખલ કરીને આવી નોટિસો બિનકાયદાકીય છે તેની દાદ માંગેલ છે.

શ્રી હિરેનભાઈ વકીલના મંતવ્ય પ્રમાણે કાયદાનો અમલ સૌ પ્રથમ બંધારણ મુજબ, ત્યારબાદ જે તે Act એટલે કે Income tax Act, ત્યારબાદ I.T.Rules, ત્યારબાદ સર્ક્યુલર્સ એનું નોટિફિકેશન્સ અને ત્યારબાદ તુતયિંજ તેવા ક્રમાંકમાં અનુસરવાનો હોય.